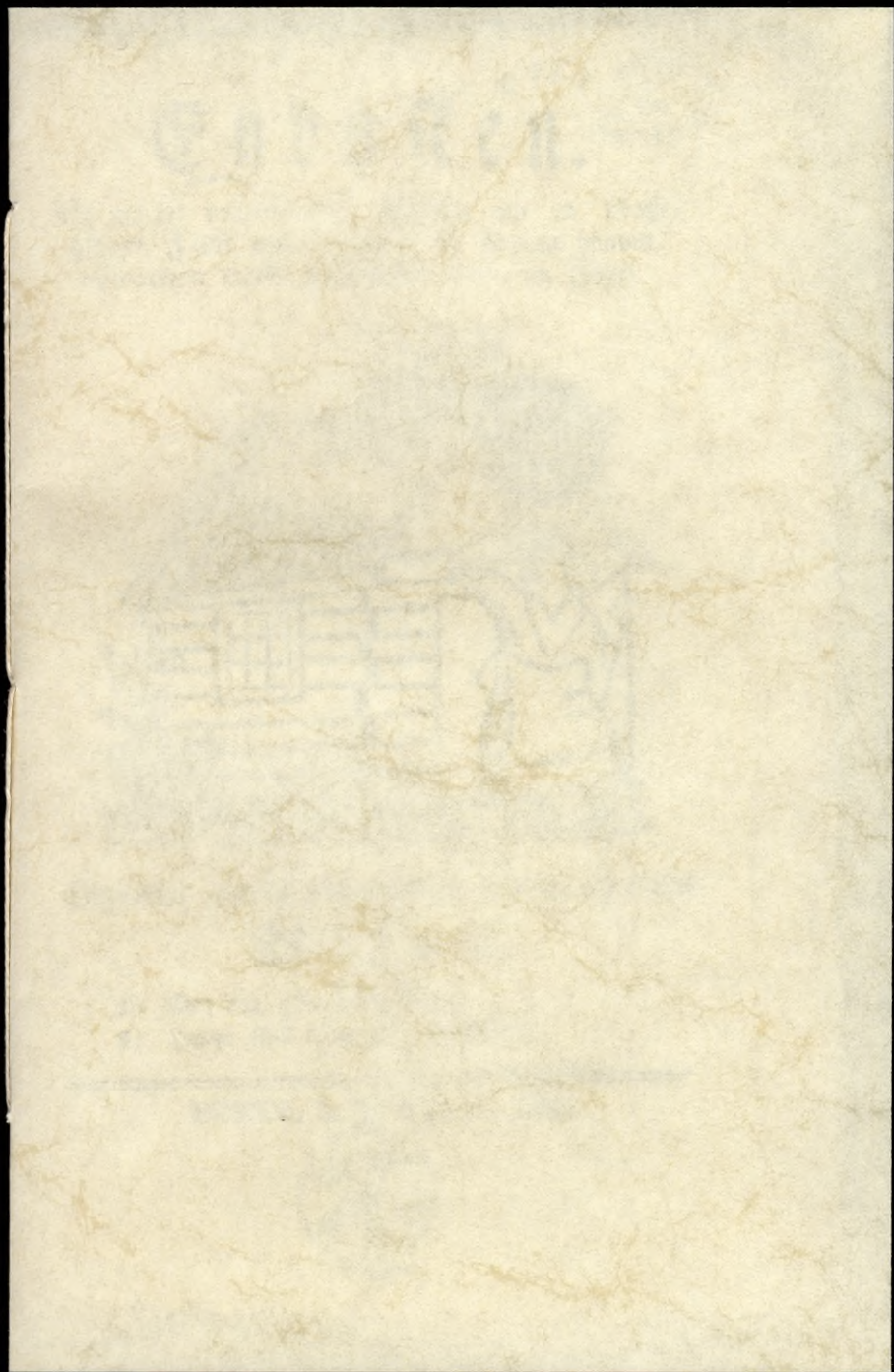
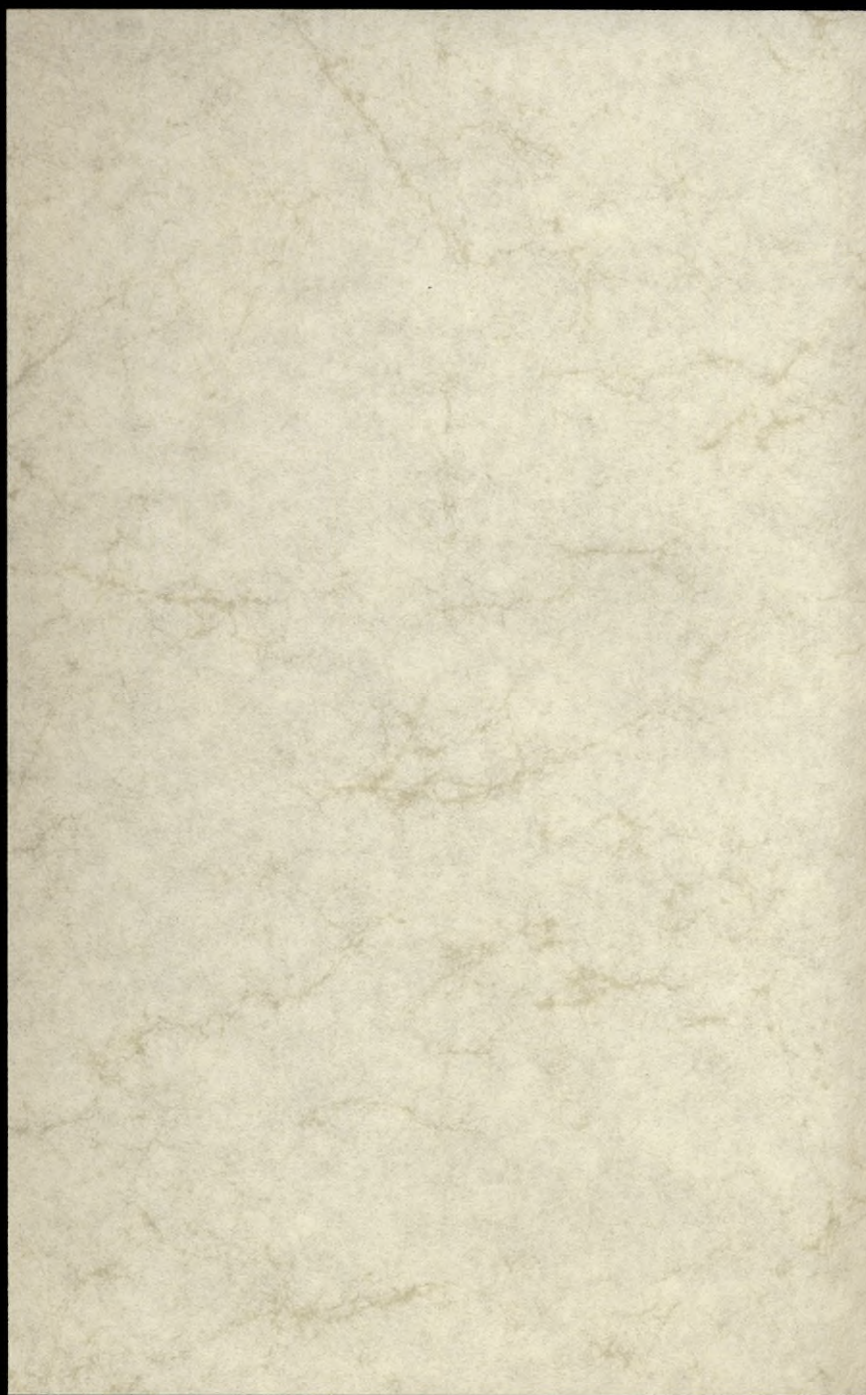

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Enbusken.

En mycket märkwardig Historia om en Gofse,
hvars Fader blef bedragen att uppäta honom,
hwarefter benen förwandlades till en Fogel

Hwarefter följa Twenne mycket wackra och roliga

Wisor,

- 1) God dag, söta wännen, &c.
- 2) Hvem skall man tro i werlden &c.

BOKS, C. G. Rydin, 1851.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading and bleed-through.

Handwritten text in the middle section of the page, appearing as bleed-through from the reverse side. The text is mostly illegible but seems to contain several lines of information.

A horizontal line of text, likely a signature or a date, positioned below the middle section of the page.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a date, which is mostly illegible.

~~~~~

För mycket sängesedan, war det en Landtman,
som hade en wacker och god hustru; de älskade
hwarandra mycket, men fingo inga barn, fastän
de höachtigen önskade det, och hustrun natt och
då bad derom. På gården, utanför deras hus,
wäpte en mycket stor enbuske. En gång om wint-
ren stod hustrun bredwid den, och skalade ett äpp-
le, då skar hon sig i fingret, och blodet dröp i
snön. "A! sade hustrun suckande, och stirrade
ned på blodet och blef så underlig till mods: om
jag ändå hade ett barn, så rött som blod
och så hwit som snö!" Och när hon sagt detta
blef hon så innerligt glad, och det föreföll henne,
som om hennes önskan skulle uppfyllas. Derpå
gick hon tillbaka in i huset; och nu förled en må-
nad, då smälte snön bort, och två månader, då
war det grönt, och tre månader, då sprucko blom-
sterna ut, och fyra månader, då stodo både träd
och wäppter i full säkring; då sönogo seglarne, så
det gemitöde aenom skogen, och blomman föll af
träden, då war den femte månaden förbi, och hon
stod bredwid Enbusken. Den luktrade så wäl, och
hennes hjerta hoppade af glädje, så hon ej kunde
hålla sig ifrån att tackfamt knäfalla. Och när
den sjette månaden war förbi moanade frukten,
och hon blef helt stilla och lugn; den sjunde må-

naden gick hon till Enbusken och under tårar åt af des bär; derefter blef hon bedröfwad och sjuk. Nu gick den åttonde månaden förbi, då lät hon falla sin man, grät och sade: "när jag dör så begraf mig under Enbusken." Derefter blef hon tröstad och gladde sig. Då den nionde månaden war förbi födde hon ett Barn, så rött som blod och så hwitt som snö, och då hon fick se det, dog hon af glädje. Hennes man förde mycket, och begrof henne, som hon begärt, under Enbusken.

Då någon tid war förbi, började Mannens förg att minskas, och någon tid derefter upphörde han alldeles att föria, och ännu en liten tid, så tog han sig en Hustru igen.

Med sin sista Hustru fick han en Dotter; men det Barn hans första Hustru födde war en Son. Hustrun älskade sin dotter högliden, men då hon fastade ögonen på den lilla gossen blef hon ond, och tänkte alltid på, hur hon skulle kunna skaffa sin dotter hela formögenheten; och den Onde inaf henne, att hon riktigt hatade gossen, knuffade honom från det ena hörnet till det andra, nöy och slog honom, så att det stackars barnet alltid war i ångest.

En gång, då hustrun gått in i kökskammaren, kom den lilla flickan och begärde ett äpple. Modren öppnade kistan, hwari äpplena lågo, och gaf henne ett. Men kistan hade ett stort, tungt lock med ett skarpt jernlås. "Mamma får inte Bror också ett?" sade flickan. Det förröt modren, men likwäl sade hon: "åh jo, när han kom-

mer hem." I detsamma fick hon se brodern komma, och då war det alldeles som om den Onde sått makt med henne. Hon tog hastigt åter äpplet af flickan, och sade: "du skall ej ha, förr än din bror också får." Dermed kastade hon äpplet i kistan och låste igen den. Då gossen kom in genom dörren, sade hon helt vänligt: "will du ha ett äpple, min Son?" men illskan löste i hennes ögon: "Mamma, du ser så ond ut, sade Gossen, men gif mig ändå ett äpple." Modren sade: "Kom hit och wälj dig sjelf ett" och öppnade locket. Då Gossen bugade sig ned i kistan kunde hon ej styra sig — knaps! — slog hon locket till, så att hufvudet föll ned bland äppelna. En rykning genomför henne, och hon tänkte: "om ändå detta wore oajordt." Derpå gick i ett annat rum, tog en hwit halsduk, satte Gossens hufvud på halsen igen, band halsduken der omkring, så att ingen kunde se någor, satte honom på en stol wid dörren, och stack äpplet i hans hand.

En stund derefter kom Malena in i köket till modren; hon stod wid spisen, och hade en gryta med kokande watten framför sig, och rörde deruti oupphorligt. — Mamma, sade Malena, "Bror sitter wid dörren, alldeles blek, och har ett äpple i handen. Jag har bedt honom att han skulle ge det åt mig, men han swarar intet, och nu blef jag helt förfäckt." — "Gå in igen, sade modren och em han ej swarar dig så gif honom en örfyl" — Malena gick, och sade: "Bror! gif mig äpp"

let!" men han teg; då gaf hon honom en örfil,
så hufvudet föll af. Häröfver blef hon fästigt
förskräckt, började gråta och skrika, sprana till mes-
dren och sade: "ack, mamma! jag har släut huf-
vudet af min Bror," och arat och arat, och wile
ej gifwa sig tillfreds. "Mata a! sade moderen,
hwad har du gjort? men tig bara, att ingen själ
märker det; det kan i alla fall icke hjälps; wi
ska stufwa honom med söttur sås." Då toa Mo-
dren den lilla Gossen, hastade sonder honom, la-
de honom i en gryta, och satte den på elden; men
Malena stod bredwid och grät, och tårarna follo i
grytan, så intet salt behöfdes. Nu kom Fadren
hem, satte sig till bords, och frågade: "hwad är
min Son?" — "Ack, sade Moderen, han har gått
till Landet, till sin Morfar, och will bli derute
någon tid" — Hwad skall han göra der? och wi-
te har han tagit afsked af mig." — "Åh, han
wille så aerna ut och bad mig, att så bli der en
sex weckor. Han är ju alltid wälkommen" —
"Men, sade Fadren, det gör mig ledsen; Det är
ej rätt af honom, ty han hade fört b redt fradt
mig till." — Han började att äta, och sade:
"Malena! hwarföre gråter du? Bror kommer noa
igen." — "Ack min hustru; fortfor han, hwad
den maten smakar mig wäl; gif mig mer," —
Och ju mer han åt, des mer wille han ha: och
sade: "gif mig mer; du får ej något med, ty det
förefommer mig, som om den här rätten hörde
mig ensam till" Och han åt, samt kastade benen
under bordet, tills han slutligen fortärt allsam-

mans. — Men Malena gick efter sin bästa silkesduk, plockade alla benen tillsammans, knöt in dem i halsenfken, gif ut på gården, lade dem i aröna gräset under Enbusken, och grät sina modiga tårar. Så snart hon lagt benen dit, blef hon aenast alad i sitt hjerta, och grät ej mera. I det samma töjde gwisstarna sig nedåt, så att de alldeles öfvertäckte benen, en stark dimma omgaf busken, och midt i busken brann en eld, hwarutur sloa en underfön soael; den sjöng så hertigt och sloa hört i lumen. Då den war borta stod Enbuske återigen lika som den varit förut, men halsduken med benen war borta, — Malena tlef af hjertat alad, och det föreböll henne som om hennes Bror ännu lefde; derpå gick hon in i huset, och satte sig att äta.

Men Fogeln flög bort till en Guldsmeds Hus, der han satte sig, och började sjunga:

Hör mig min Moder lade förstöt;

Tag deg, och min Fader mig åt.

Min syster Malena

Tag alla bena,

Knöt in dem i silkesduk. — Till slut

Hon lade dem under Enbusken ut.

Klivit! Klivit! då blef jag en soael så wacker!

Guldsmeden satt i sin werkstad och arbetade på en guldfed; då hörde han soaeln som tart på tafet och tjöna, och han tyckte det war så skönt. Han steg upp sprang ut på aatan, men tappade sin ena tffel i rännsten; förskinnert hade han på sig, i ena handen holl han guldfedjan och i den

andra en gång. Solen sken klart, och han ställde sig så, att han rätt nog kunde betrakta fogeln. Min vackra fogel, sade han, hvad du sjunger skönt; sjung om det der stycket en gång till." — "Nej, sade fogeln, två gånger sjunger jag ej för intet; gif mig guldkedjan, så skall jag sjunga en gång till." — "Der, sade guldsmeden, har du kedjan, sjung nu en gång till." — Då slog fogeln ned, tog guldkedjan i sin högra klo, satte sig änyo på taket och sjöng:

För mig min Moder lade försåt,
Jag dog, ic. ic.

Derefter slog han till en Skomakare satte sig på taket och sjöng:

För mig min Moder lade försåt,
Jag dog, ic. ic.

Detta hörde Skomakaren, sprang ut i bara skjortarmarne, såg upp åt taket, och måste hålla handen för ögonen, mot det starka solskenet. "Fogel, sade han, hvad du sjunger vackert!" och ropade på sin hustru att hon skulle komma ut och se den sköna fogeln, ty han hade röda och gröna fjädrar, om halsen sken han som rent guld, och ögonen strålade som stjärner — Hustrun ropade ut sin dotter, sina andre barn, gesaller, gesebar och pigor, och alla kommo ut att betrakta fogeln. "Kära fogel, sade Skomakaren, sjung om det der stycket en gång till." — "Nej! sworade fogeln, två gånger sjunger jag ej för intet? du måste gifva mig något dertför." — Min hustru, sade skoma-

Faren, gå in i verkstaden, på nedra hyllan står
ett par nya röda skor tag hit dem. Husten gick,
och kom igen med skorna. Der, sade mannen,
sjunga nu en sång till. Då kom fogeln, tog skor-
na i wenstra flon, slog upp på taket och sjöng:

För mig min Moder lade försåt,
Jag dog, 20. 20.

Och då han hade sjungit stög han Redjan
höll han i högra flon och skorna i den wenstra;
och stög långt bort till en qvarn, som war i full
gång. I qvarnen sutto 20 mjölnardrängar och
hoggo på en sten. — Der satte fogeln sig i en
lind, som stod utmed qvarnen, och sjöng:

För mig min Moder lade försåt,
Då höll den ena upp att hugga.
Jag dog, och min Fader mig åt.
Då stannade twenne och lyfnade.

Min syster Malena
Då höllo fyra upp.

Tog alla bena,
Nu hoggo bara åtta.

Kuöt in dem i silkesduk. — Till slut
Nu wore de bara sju som hoggo

Hon lade dem under Subusten ut.
Nu hega bara en.

Alivit! Alivit! då blef jag en fogel så wacker!

Och nu stannade äfwen den fifta, ty han hörde sluter. Soael, sade han, hwad du sin ger wäl. Låt mig också få höra. Sjung om det flyket en gång till! — Nej, sade soaeln, två gånaer sjunger jag ej för intet. Gif mig den der qwarstenen, så skall jag sjunga för dig. — Ja, swarade han, om den bara hörde mig ensam till, så skulle du nog få den. — Jungaer han en gång till, sade de andra, så skall han gerna få stenen. — Då flog soaeln ned, och alla mjölnacedrängarne hjälptes åt att wäita fram stenen; då stack soaeln halsen genom hålet, tog så stenen med sig upp i tradet, och sjöng:

För mig min Moder lade förfat,
Jag dog, ic. ic.

Och då han sjungit slut, lystrade han vingarne, höll keejan i högra skon, skorna i den wänstra, och om halsen hade han qwarstenen; och flog långt, långt bort tills han återkom till sin faders hus.

I huset sutto Fadren, Modren och Malena till bords, och Fadren sade: hwad jag i dag är lätt om hjertat; jag känner mig så wäl till mods. — Nej, sade modren, jag är så tung, som om det wore åska i luften. — Men Malena satt och grät. — Då kom soaeln flygandes, och när han satt sig på taket sade fadren: Uf hwad jag är nöjd i dag det förekommer mig alldeles, som om jag skulle få återse någon gammal wan. — Nej, sade hustrun, jag är twartom så orolig, så tän-

derna Fallra i munnen på mig, och det är som jag hade
ed i ådrorna. Malena satt i ett hörn och grät,
höll sin toltut för ögonen, och arär så att tårar
ken blef alldeles wär. Då satte togeten sig på
taket öfwer dörren, och sjöng:

Öfr mig min Moder lade förfåt,

Då höll modren för öronen tillfört ögonen
och wille hwarken se eller höra; men det dönsade
för öronen på henne som den starkaste storm, och
hennes ögen brande i hufwudet, som eldskol.

Jag deg, och min Fader mig åt.

Uck, min hustru, sade mannen, hwad den
fogeln hwarer berättigt, toten skiner så klar, och
luten doftar af den kostligaste rökelse.

Min syster Malena

Då gömde Malena hufwudet i serwetten,
och grät. Men mannen sade: jag går ut; jag
måste se fogeln på närmare håll. — Uck rej! sade
hustrun, gå ej ut; det företaller mig som om hela
huset skatade och stöd i tusan låga. Mannen gick
utafult ut och såa på toget.

Deg alla benen,

Ändt in dem i silkesduk. — Till slut

ken lade dem under Gubsten ut

Skwit! Skwit! då blef jag en fogel så wacker.

3. Dessamma lät fogen gulekedjan falla,
och den tof på ett om hatten på sadlen. Då gick
toget en å er i, och sade: se låtan rar fogel; han
har stämt mig en gulekedja, och ar helt så wac-

ter. Men hustrun blef så ängslig att hon sprang bort i rummet med sådan fart, att mößan föll af hufvudet på henne. — Fogeln höng ängs.

"Öfr mig min Moder lade försåt,"

Uck, att jag låg tusende famnar under jord hellre än jag skulle höra sådant!

"Jag dog, och min Fader mig åt."

Då blekade Strymodren som ett lif.

"Min syter Malena"

Uck, sade Malena, jag vill gå ut, och se om inte Fogeln också ger mig något. — Så gick hon ut.

"Tog alla benen,

Knöt dem i silkesduk. — Till slut"

(I det samma kastade Fogeln ner skorna)

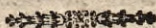
"Hon lade dem under Subusen ut.

Klivit! Klivit! då blef jag en Fogel så wacker!"

Malena blef så glad, tog på sig skorna och dansade in. Uck, sade hon, jag war så bedröfwad då jag gick ut, men nu är jag så lätt om hjertat. Det kan jag säga är en sot Foael som gifwit mig ett par röda skor — Nej, sade Hustrun, sprang upp, och håren reste sig på hennes hufvud; för mig är det som om werlden skulle föråds. Jag vill också ut, att hemta luft. — Och som hon klef ut genom dörren — brak — lät Foaeln Qwarnstenen falla på hennes hufvud, så hon blef aldeles sönderkrofad. — Faderen och Malena hörde det och sprungo ut. Då uppsteg en stark rok och en brinnande låga från samma

ställe, och då det war förbi stod den lilla gossen
der alldeles lefwande, och tog sin far och sin sy-
ster i handen.

Då fadren fick weta sammanhången, glädde
han sig deråt, att han lyckligen blifwit fri från
sin elaka hustru, uppfostrade sielf sina barn med
största omsorg, och sedermera lefde de alla lyck-
ligt till döddagar.

God dag söta wännen, du utwalda min,
Du lilla i grönaite dal,
Du föranstalt mitt hjerta, min tankar och sinn,
Så hårdt uti kärlekens qwal
Att jag intet mera om mitt hjerta vår,
Som klappar och slår i mitt brost,
Och endast bevar af dig tröst
Men om jag det äger som uti din kropp
Af himlen sin bonting har fått,
Det är jag ej säker men hafwer godt hopp,
Att du inte förgäter en wän,
Som dig är så redlig så trogen och kär,
Och endast sig önskar så wara dig när,
Samt till att få si dig igen.

Din rosande kinder och ljustiga min,
Din mun mer än socker är sor,
Den sägnad' mig mer än föraste win
Då när jag ditt sällskap ämsjör;
Jag önskar, jag längtar att få hos dig bo,
Hwar endaste stund och minut,

Och det intill lefnadens slut,
 Men när du bortviker och jag dig ej ser,
 Då förjer och ånslas jaa hårdt,
 Jag fruktar du sviker och tänker ej mer
 Uppå den dia minnar allt goet;
 Som ömskar din lycka din väladåga och fröjd
 Och alle hvad som kan nämnas goet i sin höjd
 Och nöjet må blifwa din lott
 Lef wäl söta wännen och minns hvad du saat,
 De orden du talat till mig,
 Tro sakert att uppå dem ligger stor magt;
 Ty du swor i trohet att bli,
 Min endaste dyadiga wän,
 Som jag kunde lita uppå,
 Då du ock mitt hjerta månd så,
 Men blir du min fallter och gör mot din ord,
 Tro sakert det wärrt ar för dia,
 Och jag får bekymmer som blie mig ett mord,
 Och mig för med tora i min araf;
 Dertör lilla wännen, war trogen och huld,
 Jag älskar dig mera än pärlor och guld,
 Lät hjertat bli mitt du mig gaf.

Swem skall man tro i werlden mer,
 Sen den så säkra löften gifwit,
 Orroen mia nu ömwerget,
 Och största fallfhet har bedrifwit
 En wän den jaa har hållit far,
 Som äfwen wist sig om tillbaka,
 Ifrån mitt hjerta wiken är

Att hos en annan kärlek smaka.

Men mån' ditt samwet inte fall
En gång i denna werlden wakna,
Och dra ditt sinnes tuan på fall,
När du din fordna wän får sakna.
Och röna att en annan wän
Ej samma trohet kan bewisa;
Ej häanden är den hämnarens
Swaris kalk du en gång måste spisa.

Ack! påminn dia de söta ord
Du mig om kärlek har bedyrat,
Men är din falskhet nu så soord,
Att jag will tro du endast yrat.
En älskare i raseri,
Som söker att bedra en flicka,
Vör bland det slaget ansedd bli
Man plär till Danwicks dårhus sticka.

Jag will nu trösta mig derwid,
Att himmelen mig lycka unnar;
Men hur du skåda får din tid,
Mig rycket snart igen förkunnar.
Fårwäl min fordna trogna wän,
Jag will dig nu för alltid glömma;
Ej alldrig önnar jag för den,
Som ej för mig tillbaka önnar.

Du måst wigt gista dig, om så
Du derwid finna kan din lycka;
Ditt bröllop will jag se uppå
Och ingenting derwid misstrycka.

Kä se hur säkra steg du tar,
När framför Prästen du skall ställas,
Och minnet utaf fordena dar
Gör att till tår din ögon fallas

Mins hvarje gång du mig besökt
Och alltid trädde hos mig blifwit,
Hvarmed min kärlek du förokt,
Då du din trohet har beskriwit.
Jag aldrig har bedragit dig,
Påmin dig huru du har streat,
Förinnan du fick pina mig,
Och mina hjertans tankar letat.

Reklagenswärd den flicka är,
Som får en man, som andra swikit,
Hans wana honom följa plar,
Om ordiskan ej från sinnet wikit.
Hon får nog aråta stackars mö,
När jag förglömma kan min smärta,
Och önskar sig lånat heidre do,
Än lida qwal uti sitt hjerta.

A enslighet jag lefwa will
Och werldens falskhet der förgäta:
Det samwet som mig hörer till
Kan icke mig inwärtas fräta.
Lycksalig den som lefwer nöjd
Och ingen meniska lärt bedraga;
En des belöninga blifwer fröjd,
När andras öde är att flaga.

1001850902

